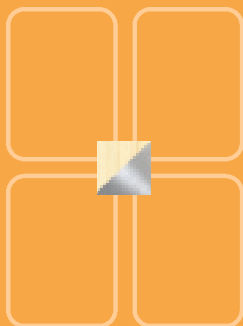

 VINDUES
INDUSTRIEN

Håndværker- & Brugervejledning

GÆLDENDE FOR DW-MÆRKEDE
VINDUER OG YDERDØRE I TRÆ-ALU

FACADE

dør

Facadedøre kan være udadgående eller indadgående (indadgående er mest almindeligt i Danmark).

Normalt vil en facadedør være forsynet med 3 lukkepunkter i grebsiden, hvor det midterste lukkepunkt er virksomt ved normal betjening af grebet. Det nederste og øverste lukkepunkt aktiveres ved at løfte grebet opad, og herefter kan døren aflåses.

Der findes et stort antal af typer og modeller af facadedøre, hvis detaljer må drøftes nærmere i den konkrete købsituation.

TERRASSE

dør

Terrassedøre kan være udadgående eller indadgående døre, der er udført som rammedøre med rude(r) og evt. fyldning.

En terrassedør har normalt 3 lukkepunkter i grebsiden, der alle aktiveres ved en 90° drejning af det indvendige greb.

Efter åbning kan døren være styret af en friktionsbremse, men det skal bemærkes, at

friktionsbremsen ikke sikrer dørrammens stilling under større vindbelastning.

SIDEBUNDHÆNGT

dør

Funktion og betjening for en sidebundhængt dør (terrasse- eller altandør) er principielt som beskrevet for sidebundhængt vindue.

HÆVESKYDE

dør

Et hæveskydedørsparti består af en fast og en "skydende" halvdel. Ved en drejning af dørens greb hæves og frigøres dørrammen fra indgreb med karmen, og rammen kan herefter skydes forbi partiets faste del. Ved lukning og låsning skal det sikres, at dörgrebet er helt tilbage i låseposition (lodret stilling).

SKYDEKIP

dør

Den overordnede funktion er som for en hæveskydedør. For skydekipdøren begynder funktionen imidlertid med, at dørrammen frigøres og "kippes" fra karmen. Herefter udskydes rammen foruden, og efterfølgende skydes rammen forbi partiets faste del. Ved lukning og låsning skal det sikres, at grebet er helt tilbage i låseposition.

VEDLIGEHOOLD

rengøring og smøring

Generelt om vedligehold

Der skal for vinduer og yderdøre i alle materialekategorier foretages et almindeligt vedligehold, der omfatter rengøring og smøring samt kontrol af tætningslister og glasbånd. Dette vedligehold gennemføres efter følgende retningslinjer.

Rengøring

Afhængig af orientering og placering vil der ske tilsmudsning af udvendige ramme- og karmflader. Rengøring heraf bør ske med passende mellemrum, og det foretages normalt i forbindelse med rudepudsning, hvor ramme- og karmflader afvaskes med vand tilsat alm. rengøringsmiddel. Efterfølgende aftørres flader og kanter.

Smøring

Der bør en gang om året foretages smøring af alle bevægelige dele ved hængsler og lukke- og låsebeslag. Specielt er det vigtigt, at bevægelige nitteforbindelser ved f.eks. vendebeslag renholdes og smøres mindst én gang om året.

Ved rene metalforbindelser smøres med syrefri olie, der kan påføres med oliekande, injektionssprøjte eller fra spraydåse med tyndt rør.

Ved bevægelige forbindelser mellem metal og kunststof smøres med stearin eller specielt glidemiddel efter leverandørens anvisning. Sådanne forbindelser forekommer ved glideskinner af forskellig type,

og det er vigtigt for funktionen, at der også sikres renholdelse af skinnernes glideflader m.v.

Tætningslister og glasbånd

Sammen med den årlige smøring bør foretages eftersyn af tætningslister og glasbånd.

For tætningslister kontrolleres, at deres position og fastholdelse er i orden, samt at listerne fortsat opfylder deres tætningsfunktion. Ved de fleste elementtyper er det en enkel operation at af- og genmontere tætningslisterne, og det bør så vidt muligt altid ske i forbindelse med vedligehold af en evt. overfladebehandling. Tætningslister må aldrig overmales!

For glasbånd kontrolleres, at båndenes position og komprimering fortsat giver sikkerhed for tæthed, ligesom hjørnesamlinger skal være helt tætte. Glasbåndenes komprimering kontrolleres nemmest med et tyndt søgerblad - evt. et barberblad - der skal møde modstand ved indføring mellem glasfladen og glasbåndet.

Overfladebehandling

Med hensyn til industriel overfladebehandling af elementer med trækomponenter henvises til bilag 14 i Vinduesindustriens Tekniske Bestemmelser.

Vedligehold bør udføres efter nærmere anvisninger fra vinduesproducenten.

UDLUFTNING

af boligen

Nye vinduer vil normalt være meget lufttætte, og der er derfor behov for en mere systematisk udluftning af boligen, end tilfældet er ved ældre, utætte vinduer.

Myndighedskrav

I BR10 er der for opholdsrum fastsat følgende bestemmelse:

I ethvert opholdsrum såvel som i boligen totalt skal der være en udelufttilførsel på mindst 0,3 l/s pr. m² opvarmede etageareal. Indeluft skal fjernes gennem udsugning i køkken, baderum, wc-rum, bryggers og lignende rum, i enfamiliehuse eventuelt gennem naturlig ventilation.

For at opfylde denne bestemmelse er som vejledning i BR10 angivet følgende for opholdsrum:

Tilførsel af udeluft:

Oplukkeligt vindue, lem eller yderdør og ved naturlig ventilation: Åbningsarealet til det fri kan evt. bestemmes ud fra en ventilations-teknisk beregning. Ved mekanisk udsugning: Åbningsarealet til det fri kan evt. bestemmes ud fra en ventilationsteknisk beregning.

For andre rum (køkkener, bade- og wc-rum m.fl.) henvises til de specifikke vejledninger i BR10.

Udeluftventiler

Det har i mange år været sædvanligt at indbygge udeluftventiler i vinduernes overramme/karm,

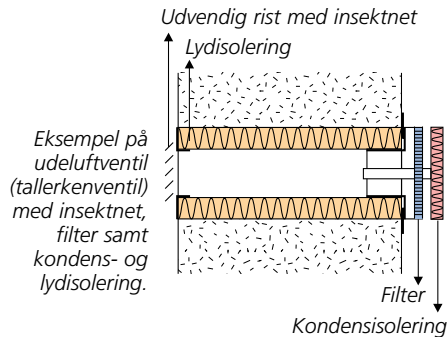
hvilket nok er blevet betragtet som "den nemmeste løsning".

På Erhvervs- og Byggestyrelsens hjemmeside findes under BR10 en beskrivelse af forskellige typer af udeluftventiler samt en vurdering af deres funktion.

Ifølge denne vurdering har de ventiltyper, der anvendes til indbygning i vinduer, ikke den optimale funktion, og som en bedre løsning peges på anvendelse af tallerkenventiler, der indbygges i yder-væggen - jf. den nedenstående figur.

Råd om udluftning

I SBI-anvisning 76 er givet nogle praktiske leveregler med hensyn til boligens udluftning. Anvisningen (5. udgave, 1997) er gengivet på den følgende side.

Undgå fugtskader - luk vinduet op!

Luften i en lejlighed kan hurtigt blive for fugtig som følge af fx madlavning, vask, badning og vanding af pottedplanter. Den fugtige luft kan være årsag til fugtskader (mugpletter) og til sundhedsskadelige påvirkninger (husstøvmider).

Mange tror, at en lejlighed "ventilerer sig selv", men det er sjældent tilfældet. Beboerne må derfor selv sørge for, at der udluftes tilstrækkeligt til at fjerne den fugt, der opstår i lejligheden.

I nyere ejendomme findes normalt et mekanisk ventilationsanlæg, som fjerner luften fra køkken og bad gennem udsugningsventiler i eller nær loftet. Disse skal være åbne og holdes rene for at virke effektivt. Ofte findes også udeluftventiler i eller nær ved vinduerne. Herfra kommer den luft, som senere suges ud gennem køkken og bad. Disse ventiler bør altid holdes åbne.

I ældre ejendomme med "trækruder" - små ventilationsruder - kan det være nødvendigt altid at have dem på klem for at få nok friskluft.

HUSK: LUFT SÅ MEGET UD, AT DER IKKE KOMMER DUG PÅ RUDERNE.

Selv om der skal spares på varmen, må sparevernen ikke føre til fugtig rumluft og dårlig luftkvalitet. Heldigvis koster opvarmning af rimelige mængder friskluft ikke de store penge.

Der opstår færrest fugtproblemer, hvis alle rum holdes nogenlunde ensartet opvarmede.

I nyopførte lejligheder kan der forekomme byggefugt. Udluft derfor særligt meget i det første års tid efter indflytning i en ny lejlighed.

Vinduesudskiftning eller anbringelse af tætningslister på døre eller vinduer kan gøre en lejlighed så tæt, at der er behov for flere udluftninger end før.

Især hvor der ryges, er det en god idé altid at holde udeluftventiler åbne eller at lade "trækruder" stå på klem.

Kontakt i øvrigt straks vicevært eller inspektør, hvis der opstår fugtproblemer. Fejl er lettest at afhjælpe, hvis der gribes ind med det samme.

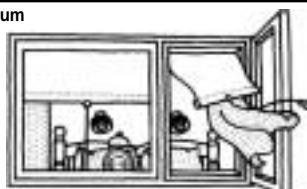
HUSK: ET GODT INDEKLIMA FORUDSÆTTER GOD VENTILATION.

i opholdsrum

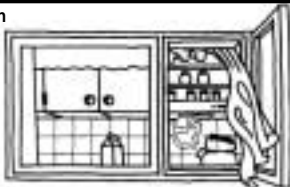
- Luft ud et par gange om dagen eller benyt udeluftventiler, hvis sådanne findes.
- Hvis ruderne begynder at dugge, så sørg for mere udluftning
- Luk ikke helt for varmen i rum, som ikke benyttes.
- Anbring ikke skabe eller større møbler helt tæt op mod en ydervæg - rumluften skal kunne cirkulere bagom, ellers kan der komme mugpletter på væggen.

i soverum

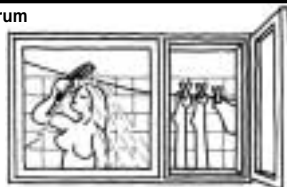
- Luft ud og sørg for, at sengetøjet bliver luftet hver morgen.
- Vend madrasserne af og til.
- Lad ikke soverum være helt uopvarmede.
- Hvis ruderne dugger, så sørg for bedre udluftning til det fri eller eventuelt til boligens andre rum.

i køkken

- Tilstop eller luk aldrig aftræksåbning eller udsugningsventil.
- Luk helt op for udsugningsventil eller lad køkkenventilator eller emhætte køre for fuld kraft under madlavning.
- Læg låg på gryder under madlavning, så kommer der ikke så megen fugtighed ud i køkkenet.
- Luft godt ud under og efter madlavning.

i baderum

- Tilstop eller luk aldrig aftræksåbning eller udsugningsventil.
- Undgå så vidt mulig tøjvask og især tøjtørring i lejligheden - men kan det ikke undgås, så benyt baderummet og sørg for god udluftning.
- Luft godt ud efter badning.
- Afkast af varm og fugtig luft fra tørretumbleren bør føres direkte til det fri.

 KASTRUP®

KASTRUP SKYDEDØR

Fugt

■ **Fugt- og svampeskader pga. brug af boligen**

Hvis problemerne skyldes brugen af boligen, er der her nogle tip til, hvad du selv kan gøre for at forhindre at skaderne opstår.

- · Luft ud 2-3 gange dagligt i 10 min. ad gangen, lad være med at slukke radiatorerne imens.
- · Hold luft og spalteventiler i vinduer og ydervægge åbne.
- · Tør evt. kondensvand af vinduer, særligt i kolde perioder.
- · Lad være med at stille for mange møbler op ad ydervægge.
- · Brug emhætten, når du laver mad og brug så vidt muligt låg til gryderne. Husk at holde filteret til emhætten rent.
- · Hold døren lukket til badeværelset, når du er i bad, tør vandet op bagefter og luft godt ud.
- · Sørg for at fuger ved badekar, bruseniche og gulvafløb er tætte.
- · Hold udsugningsarmaturer i køkken og bad åbne og rene.
- · Undgå at tørre tøj i boligen.
- · Hold boligen ren.
- · Hold en mindstetemperatur på 18 grader, men gerne 20-22.
- · Husk at lufte ekstra meget ud, når fyringssæsonen starter.
- · Vær opmærksom på, at jo flere personer, der bor i boligen, jo mere skal der luftes ud.

■ Kilde: Lejernes LO

■ Video fra Bolius

■ <https://www.bolius.dk/saadan-minimerer-du-dug-og-kondens-paa-vinduet-30080/>

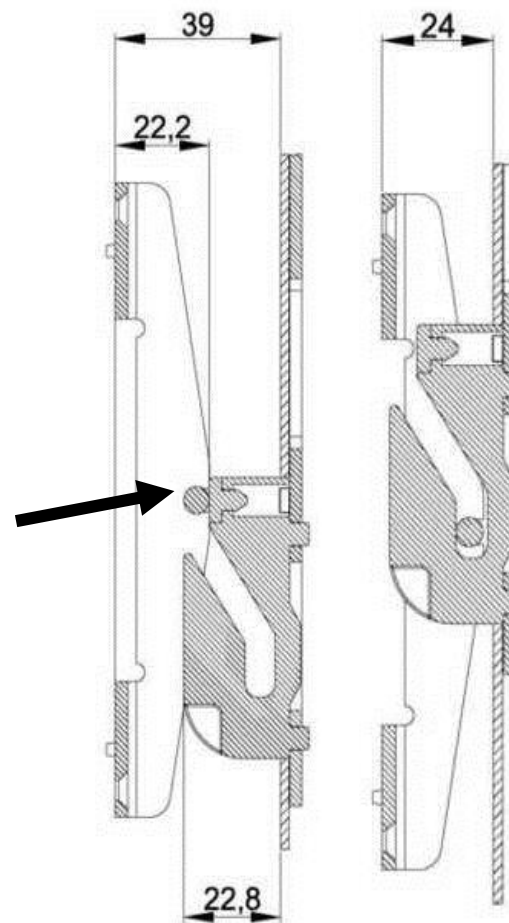
Indeklima

■ **1. Hvad sker der med mit indeklima, når jeg får nye, helt tætte vinduer?**

- Gamle vinduer er ofte så utætte, at de faktisk fungerer som en slags ukontrolleret udluftning. På godt og ondt. Frisk luft er godt. Træk er ikke godt.
- Med nye og helt tætte energivinduer slipper du helt for træk. Men af samme grund er det meget vigtigt, at du husker at lufte ud for at få den friske luft ind. Astma-Allergi Forbundet anbefaler udluftning med gennemtræk fem - ti minutter tre gange dagligt.
- Indvendig dug og kondens er et tegn på, at der trænger til udluftning. Et godt råd er, at du skal gentage udluftningen, til duggen er helt væk. I praksis vil Astma-Allergi Forbundets anvisninger være tilstrækkelige. Det er ikke en god idé at lufte ud i længere perioder end fem - ti minutter, så hellere flere gange af kortere varighed.
- Kilde: www.energivinduer.dk

KASTRUP® Skydedør - Tætningselementer

- Lukkepunkt i hvert hjørne giver en høj tæthed, samt en glidende gang til lukkestilling / låsestilling.
- I den lukkede stilling skaber de 4 dele tæthed.
- De 2 låsehager skaber en kontrollerende 15mm låsning / åbningsbevægelse ved anvendelse af grebet.
- PVC anslag dæmper støjpåvirkningen.

åben -> 15mm <- låst